

πρόβατο

πρόβατο, το, θηλ. **προβατίνα, η**, ουσ. [<αρχ. πρόβατον], το πρόβατο. **1.** άνθρωπος απονήρευτος, αφελής, κουτός, άβουλος, άνθρωπος άκακος, πράος: «είναι τόσο πρόβατο ο κακομοίρης, που ο καθένας τον κάνει ό,τι θέλει». **2.** άνθρωπος ανόητος, βλάκας: «καλά ρε, για πρόβατο με πέρασες και περιμένεις να πιστέψω τις βλακείες που μου λες;». (Ακολουθούν 17 φρ.)·

- από ένα πρόβατο δυο δέρματα δε βγαίνουν, δεν μπορεί κανείς να ασχολείται με επιτυχία με δυο δουλειές ταυτόχρονα: «τέλειωσε πρώτα τη μια δουλειά κι ύστερα παίρνεις την άλλη, γιατί από ένα πρόβατο δυο δέρματα δε βγαίνουν». Συνών. *δεν μπορείς να πατάς σε δυο βάρκες / δυο καρπούζια σε μια μασχάλη δε χωράνε*·

- απολωλός πρόβατο, άνθρωπος που ξέφυγε από το δρόμο του Θεού, από τη χριστιανική πίστη και, κατ' επέκταση, ο διεφθαρμένος, ο άσωτος: «απ' τον καιρό που έμπλεξες μ' αυτή την παλιοπαρέα, έγινες απολωλός πρόβατο». Πρβλ.: *καί έλθών εις τόν οίκον συγκαλεϊ τούς φίλους καί τούς γείτονας λέγων αύτοϊς· συγχάρητέ μοι ότι εύρον τό πρόβατόν μου τό απολωλός* (Λουκά, ιε' 6). Η φρ. όμως είναι ιδίως γνωστή από τη νεκρώσιμη ακολουθία: *τό απολωλός πρόβατον έγώ ειμί, ανακάλεσόν με, Σωτήρ, καί σώσον με*·

- άφησαν το λύκο να φυλάει τα πρόβατα, βλ. συνηθέστ. *έβαλαν το λύκο να φυλάει τα πρόβατα*·

- έβαλαν το λύκο να φυλάει τα πρόβατα, βλ. λ. [λύκος](#)·

- θέλει και τα πρόβατα σωστά και το λύκο χορτάτο, βλ. συνηθέστ. *θέλει και την πίτα σωστή και το σκύλο χορτάτο*, λ. *πίτα*·

- και τα πρόβατα σαν ξεπορτίσουν, πάν' αλλού για να βοσκήσουν, δηλώνει πως και οι τίμιοι, οι χρηστοί και πιστοί οικογενειάρχες, όταν βρεθούν μακριά από την οικογένειά τους μπορεί να παραστρατήσουν: «μη μου λες πως έχει μάτια μόνο για τη γυναίκα του και πως δεν τον ενδιαφέρουν οι άλλες γυναίκες, γιατί, και τα πρόβατα σαν ξεπορτίσουν, πάν' αλλού για να βοσκήσουν»·

- και τα πρόβατα σωστά και ο λύκος χορτάτος, βλ. συνηθέστ. *και η πίτα σωστή και ο σκύλος χορτάτος*, λ. *πίτα*·

- λύκος με μορφή προβάτου, βλ. λ. [λύκος](#)·

- λύκος μεταμφιεσμένος σε πρόβατο, βλ. λ. [λύκος](#)·

- λύκος στα πρόβατα, βλ. λ. [λύκος](#)·

- μαύρο πρόβατο, λέγεται για άτομο που λόγω κάποιου αρνητικού χαρακτηριστικού του ή λόγω κάποιας προκλητικής στάσης του, δημιουργεί την αντίδραση των υπολοίπων, δεν είναι πλήρως αποδεκτός: «από μικρό παιδί ο τάδε θεωρούνταν το μαύρο πρόβατο της παρέας μας, γιατί μόνιμα ήταν πνεύμα αντιλογίας || με τις πρόχειρες κι ατέκμηριώτες προτάσεις για χρηματοδότηση, που υποβάλλουν κάθε τόσο οι φωστήρες μας στο αρμόδιο γραφείο της Κομισιόν, κατάντησαν την πατρίδα μας το μαύρο πρόβατο της Ευρώπης»·

- οι λύκοι θέλουν πρόβατα, βλ. λ. [λύκος](#)·

- όταν δεις λύκου αχνάρια, έχει το νου σου στα πρόβατα, βλ. λ. [λύκος](#)·

- πηγαίνουν σαν τα πρόβατα, (για ομάδες ανθρώπων) ακολουθούν κάποιον άβουλα, τυφλά: «οι οπαδοί του τάδε κόμματος, πηγαίνουν σαν τα πρόβατα πίσω απ' τον αρχηγό τους»·

- πηγαίνω σαν πρόβατο στη σφαγή, οδηγούμαι σε μια ανεπιθύμητη, σε μια δυσάρεστη κατάσταση, χωρίς να έχω τη δύναμη ή τη θέληση να αντισταθώ ή χωρίς να έχω τα μέσα να αντιδράσω: «από δω και μπρος θα πολεμώ με νύχια και με δόντια όποιον θέλει να μου κάνει κακό, και δε θα πηγαίνω σαν πρόβατο στη σφαγή, όπως έκανα μέχρι τώρα || οι Εβραίοι κατά την περίοδο της χιτλερικής Γερμανίας πήγαιναν σαν πρόβατα στη σφαγή». Από το

βιβλίο των Προφητών·

-τα μετρημένα πρόβατα, ο λύκος δεν τα τρώει, βλ. λ. [λύκος](#)·

-χωρίζω τα πρόβατα απ' τα ερίφια, ξεχωρίζω τους καλούς ανθρώπους από τους κακούς: «στη Δευτέρα Παρουσία ο Θεός θα χωρίσει το πρόβατα απ' τα ερίφια».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας